

Bacheloroppgave

ADM650 Jus og administrasjon

Samordning i krisehåndteringen av koronapandemien

Sanna Helene Slattum Edvardsen

Totalt antall sider inkludert forsiden: 50

Molde, 31.05.23

Obligatorisk egenerklæring/gruppeerklæring

Den enkelte student er selv ansvarlig for å sette seg inn i hva som er lovlige hjelpemidler, retningslinjer for bruk av disse og regler om kildebruk. Erklæringen skal bevisstgjøre studentene på deres ansvar og hvilke konsekvenser fusk kan medføre. Manglende erklæring fritar ikke studentene fra sitt ansvar.

Du/dere fyller ut erklæringen ved å klikke i ruten til høyre for den enkelte del 1-6:		
1.	Jeg/vi erklærer herved at min/vår besvarelse er mitt/vårt eget arbeid, og at jeg/vi ikke har brukt andre kilder eller har mottatt annen hjelp enn det som er nevnt i besvarelsen.	☒
2.	Jeg/vi erklærer videre at denne besvarelsen: <ul style="list-style-type: none">• ikke har vært brukt til annen eksamen ved annen avdeling/universitet/høgskole innenlands eller utenlands.• ikke refererer til andres arbeid uten at det er oppgitt.• ikke refererer til eget tidligere arbeid uten at det er oppgitt.• har alle referansene oppgitt i litteraturlisten.• ikke er en kopi, duplikat eller avskrift av andres arbeid eller besvarelse.	☒
3.	Jeg/vi er kjent med at brudd på ovennevnte er å <u>betrakte som fusk</u> og kan medføre annullering av eksamen og utestengelse fra universiteter og høgskoler i Norge, jf. Universitets- og høgskoleloven §§4-7 og 4-8 og Forskrift om eksamen §§16 og 36.	☒
4.	Jeg/vi er kjent med at alle innleverte oppgaver kan bli plagiatkontrollert, jf. høgskolens regler og konsekvenser for fusk og plagiat	☒
5.	Jeg/vi er kjent med at høgskolen vil behandle alle saker hvor det forligger mistanke om fusk etter høgskolens retningslinjer for behandling av saker om fusk	☒
6.	Jeg/vi har satt oss inn i regler og retningslinjer i bruk av kilder og referanser på biblioteket sine nettsider	☒

Personvern

Personopplysningsloven

Forskningsprosjekt som innebærer behandling av personopplysninger iht.

Personopplysningsloven skal meldes til Norsk senter for forskningsdata, NSD, for vurdering.

Har oppgaven vært vurdert av NSD?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

- Hvis nei:

Jeg/vi erklærer at oppgaven ikke omfattes av Personopplysningsloven:

Helseforskningsloven

Dersom prosjektet faller inn under Helseforskningsloven, skal det også søkes om forhåndsgodkjenning fra Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk, REK, i din region.

Har oppgaven vært til behandling hos REK?

ja nei

- Hvis ja:

Referansenummer:

Publiseringsavtale

Studiepoeng: 15

Veileder: Tonje Hungnes

Fullmakt til elektronisk publisering av oppgaven

Forfatter(ne) har opphavsrett til oppgaven. Det betyr blant annet enerett til å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten (Åndsverkloven. §2).

Alle oppgaver som fyller kriteriene vil bli registrert og publisert i Brage HiM med forfatter(ne)s godkjenning.

Opgaver som er unntatt offentlighet eller båndlagt vil ikke bli publisert.

Jeg/vi gir herved Høgskolen i Molde en vederlagsfri rett til å

gjøre oppgaven tilgjengelig for elektronisk publisering: ja nei

Er oppgaven båndlagt (konfidensiell)? ja nei

(Båndleggingsavtale må fylles ut) -

Hvis ja:

Kan oppgaven publiseres når båndleggingsperioden er over? ja nei

Dato:

*Samordningens avgjørende betydning i koordinering og forbedring av
responsen på koronapandemien: en litteraturstudie*

Forord

Denne bacheloroppgaven er skrevet som en avsluttende del i utdannelsesløpet for Jus og administrasjon ved Høgskolen i Molde. Gjennom dette treårige studiet har jeg lært mye faglig og personlig, som jeg ønsker å ta med meg videre i tiden fremover. Jeg vil gjerne takke medstudentene mine gjennom de tre siste årene, dere har bidratt til å gjøre studenttilværelsen i Molde helt fantastisk.

Dette litteraturstudiet handler om hvilken betydning samordning har hatt for krisehåndteringen av koronapandemien i Norge. Valget av tema er grunnet med mitt ønske om å tilegne meg mer kunnskap om samfunnssikkerhet, dette som forberedelse til videre master i samfunnssikkerhet og arbeid innenfor denne sektoren i fremtiden.

Kunnskapen og interessen jeg har tilegnet meg om dette temaet gjennom prosessen med denne oppgaven, har gitt meg enda mer lyst til å jobbe innenfor samfunnssikkerhetssektoren og gjort meg bedre forberedt til en mastergrad i Stavanger.

Til slutt ønsker jeg å rette en stor takk til min veileder Tonje Hungnes, som har bistått meg med konstruktiv kritikk, akademisk kunnskap og engasjement gjennom hele prosessen.

Sammendrag

Samordning er et viktig tema innad i samfunnssikkerheten. Krisehåndteringen i Norge har blitt satt på prøve under håndtering av koronapandemien. Hensikten med denne litteraturstudien er å belyse følgende problemstillingen «Hvilken betydning har samordning hatt på krisehåndteringen av koronapandemien i Norge?». Metoden som benyttes i denne oppgaven er litteraturstudie. Jeg drøfter og gjør rede for hvordan effektiv samordning bidrar til å minimere spredningen av viruset, redusere sykdomsbyrde og beskytte befolkningen mot helsemessige, sosiale og økonomiske konsekvenser av pandemien. Noen nøkkelord i denne oppgaven er samfunnssikkerhet, krisehåndtering, samordning og koronapandemien. De viktigste funnene fra min undersøkelse handler om samordning, krisekommunikasjon og gjenstridige problemer. For å nevne noen funn kan jeg trekke frem at koronapandemien viste behov for dialog og samordning mellom stat og kommune, at krisekommunikasjon krever god samordning og at det er behov for planlegging av komplekse hendelser. Konklusjonen av studien er at samordning har spilt en vesentlig rolle i å koordinere og optimalisere responsen på koronapandemien.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	1
1.1 Bakgrunn for valg av tema.....	1
1.2 Hensikt med oppgaven.....	2
1.3 Problemstilling og avgrensning.....	2
1.4 Begrepsforklaring.....	3
1.5 Disposisjon.....	4
2.0 Kontekst	5
2.1 Organisering for samfunnssikkerhet og krisehåndtering.....	5
2.2 Samfunnssikkerhet og krisehåndtering i et trygt land.....	6
2.3 Samordning mellom aktører.....	7
3.0 Metode	9
3.1 Søkerstrategi og datainnsamling.....	9
3.2 Kvalitetsvurdering.....	12
3.3 Etiske vurderinger.....	13
3.4 Analyse.....	13
4.0 Resultat	15
4.1 Samordning.....	17
4.2 Krisekommunikasjon.....	19
4.3 Gjenstridige problem.....	20
4.4 Resultatdiskusjon.....	22
5.0 Konklusjon	24
Referanseliste	26
Vedleggsoversikt	28

1.0 Innledning

Innledningsvis vil jeg gi en beskrivelse av bakgrunn for valg av tema, hensikt med oppgaven, presentasjon av problemstilling, samt begrepsforklaring og avgrensinger. Herunder vil jeg også gi en oversikt over oppgavens videre oppbygning.

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Koronapandemien er et verdensomspennende utbrudd av covid-19 som skyldes coronaviruset sars-CoV-2 og er meget smittomt (NRK, u.d.). På grunn av den raske spredningen av viruset ble det 12. mars 2020 innført de mest inngripende tiltakene Norge har opplevd i fredstid. Både selve pandemien, men også tiltakene har fått store konsekvenser i ettertid. Pandemien har vist seg å være en omfattende samfunnskrise som avhenger av krisehåndtering basert på tillit mellom berørte parter, samt en evne og en vilje til å raskt omstille seg for å finne best mulig løsninger. Det er en direkte sammenheng mellom hvilken type krise Norge står ovenfor og hvilke myndigheter som har ansvaret for krisehåndteringen (Heier, 2013, s. 55). Pandemien treffer fler ansvarsområder og blir derfor etter beredskapsprinsippene et samarbeidsprosjekt mellom Justis- og beredskapsdepartementet og helsemyndighetene. En sentral aktivitet i håndteringen av pandemien har derfor vært samordning for å sørge for at viktige samfunnsfunksjoner opprettholdes, og for en robust grunnberedskap som kan tåle press over lengre tid.

Koronapandemien kan sees på fra perspektivet om teorien av gjenstridige problem eller «wicked problems», som er uløselige utfordringer eller utfordringer som er vanskelige å løse (Engen, et al., 2016, s. 276). Slike kriser innebærer en stor grad av iboende usikkerhet og uoversiktlige konsekvenser som stiller samfunnet overfor store utfordringer. Selv om det ikke finnes noen fasit for å løse gjenstridige problemer slik som koronapandemien, vil koordinering, samarbeid og samordning mellom forskjellige aktører være avgjørende (Schiefløe, 2021). Det fremgår av forskning at samordning er et nøkkelpunkt i krisehåndtering, blant annet i Christensen og Lægreids undersøkelse som sier noe om samordning under pandemien og viktigheten av denne (Christensen & Lægreid, 2020). Samordning er særdeles relevant for organisering av samfunnsikkerhet og handler om å knytte sammen kapasiteten til ulike offentlige organisasjoner for å håndtere kriser (Fimreite, et al., 2014, s. 23). Målet med samordning er å sikre et godt samarbeid mellom offentlige

organisasjoner, forvaltningsnivåer, myndigheter, frivillige og øvrige ansatte i offentlig sektor for å håndtere kriser på best mulig måte. Derfor ønsker jeg å se på nettopp samordning i krisehåndteringen av koronapandemien.

Alle samfunnssektorer har vært berørt av pandemien, og dette har fordret en svært krevende balansegang mellom ulike motstridende interesser. DSB hevder at intensjonene til helseforetak og kommuner er at de skal kunne samarbeide om beredskap som likeverdige parter, og at dette samarbeidet må være levende og operativt gjennom løpende kontakt (DSB, 2022). I denne oppgaven skal jeg se på krisehåndteringen av koronapandemien med utgangspunkt i etatenes samordningsrolle. Dette innebærer samordningen mellom Justis- og beredskapsdepartementet, helsemyndighetene og kommuner. Det finnes ingen kunnskapsoversikt på dette området og jeg skal derfor gjennomføre en litteraturstudie for å forsøke å skape en helhetlig oversikt, samt finne ny kunnskap i form av å sammenligne aktuelle artikler med nytt perspektiv.

1.2 Hensikt med oppgaven

Hensikten med denne systematiske litteraturstudien er å undersøke hvilken betydning samordning har for krisehåndtering avgrenset til under koronapandemien. Grunnen til at det er nødvendig med en slik studie er at det er behov for mer innsikt og kunnskap om samordning i krisesituasjoner. Dette kan bidra til at samfunnet blir bedre rustet til å løse lignende kriser i fremtiden.

1.3 Problemstilling og avgrensning

Fokuset i oppgaven er samordning mellom etater i krisehåndtering. Fordi koronapandemien er en såpass nylig krisesituasjon, vil det være interessant å avgrense oppgaven til å se på samordning i krisehåndtering under koronapandemien i Norge. Forhåpentligvis vil funnene fra analysen gi et bilde på hvordan krisehåndtering påvirkes av samordning, samt hvilken betydning dette har hatt. Derfor ønsker jeg å forsøke å besvare følgende problemstilling:

Hvilken betydning har samordning hatt på krisehåndteringen av koronapandemien i Norge?

1.4 Begrepsforklaring

Risiko

Risiko fremstilles i sin enkelhet som et produkt av sannsynlighet og konsekvenser (Engen, et al., 2016, s. 41). I tillegg vil jeg legge til at usikkerhet er et sentralt begrep ved vurderingen av risiko. Risiko handler om noe som kan skje i fremtiden, hva som eventuelt kan skje og konsekvensene av dette.

Sårbarhet

Sårbarhet kan defineres som et systems forutsetninger for eller manglende evne til å fungere når det står ovenfor en uønsket hendelse, men også etter hendelsen har inntruffet (Engen, et al., 2016, s. 47). Sårbarhet vil være på motsatt side av spekteret som robusthet, og vil være reaktive egenskaper man ikke legger merke til ved et system som utvikler seg over tid.

Beredskap

Beredskap kommer fra utsagnet «å være beredt» som handler om å være forberedt på å håndtere en situasjon (Engen, et al., 2016, s. 280). Slike situasjoner anses gjerne som å være ekstraordinære, uforutsette eller alvorlige. Beredskap kan også handle om tiltak for å forebygge, begrense eller håndtere kriser og andre uønskede hendelser (Justis- og beredskapsdepartementet, 2000).

Krise

Krise defineres som «en situasjon som truer viktige verdier og/eller hindrer ens evne til å utføre viktige funksjoner» (Eriksen, 2017, s. 15). Noe som kjennetegner kriser er blant annet at de kommer overraskende, har behov for ekstra ressurser, mangel på kontroll og tidspress.

Kommunikasjon

Kommunikasjon omhandler overføring eller utveksling av informasjon gjennom et felles symbolsystem, og er en prosess hvor informasjon deles innenfor et delt fortolkningsrammeverk på en slik måte at informasjonen fremstår som meningsfull og brukbar (Kaufmann & Kaufmann, 2016, s. 395). Kommunikasjon vil være relevant for krisehåndtering fordi det muliggjør effektiv informasjonsutveksling, koordinering av ressurser og kan være beroligende for publikum i kritiske situasjoner.

1.5 Disposisjon

Kontekstkapittelet presenterer relevant litteratur og samfunnsfaglig teori som belyser tema i oppgaven. Metodekapittelet gjør rede for søkerstrategi, datainnsamling og analyse av forskningsartiklene. Dette kapitlet inneholder også systematisk litteraturstudie, inklusjons- og eksklusjonskriterier, kvalitetsvurdering og etiske vurderinger. Videre vil det bli presentert sentrale funn fra studiene i resultatdelen. I diskusjonskapittelet drøftes sentrale funn fra studiene i lys av teoribakgrunn og problemstilling. Til sist avsluttes oppgaven med konklusjon.

2.0 Kontekst

I dette kapittelet gjøres det rede for relevant kontekst om det aktuelle temaet i oppgaven.

2.1 Organisering for samfunnssikkerhet og krisehåndtering

Samfunnssikkerhet er i stortingsmelding nr. 10 (2016-2017) definert som «Samfunnets evne til å verne seg mot og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger» (Justis- og beredskapsdepartementet, 2016). Begrepet samfunnssikkerhet dekker et helt spekter av utfordringer, fra natur- og menneskeskapte hendelser og krisesituasjoner til trusler mot menneskegrupper eller nasjoner (Aven, et al., 2004). Samfunnssikkerhet er et svært relevant tema da det refererer til en tilstand av sikkerhet i et samfunn eller nasjon, og omfatter evnen til å håndtere og forebygge farer, kriser og utforutsette hendelser som kan true menneskers eller nasjoners liv, helse, miljø og økonomi. Slik jeg ser det handler samfunnssikkerhet om å beskytte og styrke samfunnets infrastruktur, ressurser og funksjoner. Ved å beherske dette opprettholdes en tilfredsstillende grad av normalitet og kontinuitet når det blir utsatt for ulike trusler og risikoer. Samfunnssikkerhet omfatter trusler og risikoer som blant annet naturkatastrofer, pandemier, terrorangrep, cyberangrep, ras og store ulykker. For å håndtere en slik uventet og potensielt farlig hendelse og situasjon snakker vi om krisehåndtering. Krisehåndtering handler om rask håndtering for å begrense skader (Njå, et al., 2020).

I Norge foreligger det til enhver tid en form for samordning på tvers av sektorer og nivåer fra mektige fagdepartementer og til relativt selvstendige, offentlige organisasjoner (Fimreite, et al., 2014, s. 11). Organisering for samfunnssikkerhet har derfor konsekvenser for krisehåndtering. Et argument for dette kan være at det hierarkiske styringsmodellen blir utfordret av flernivåstyring som er preget av samhandling og samvirke på tvers av sektorer. Et annet argument er at vi kan se samordning og spesialisering i sammenheng ved at økt spesialisering fører til økt samordning. Organisering for samfunnssikkerhet og krisehåndtering vil ikke alltid kunne deles opp i ulike organisasjoner, men heller kreve en form for samordning. Dette fordi kriser sjeldent følger grenser mellom organisasjoner, sektorer eller aktører, men at det gjerne havner innenfor et delt ansvarsområde. Det vil derfor

være hensiktsmessig å ha en grunnleggende forståelse av organisering i forhold til arbeid med krisehåndtering i Norge.

Det foreligger fire grunnleggende prinsipper om alt av arbeid med krisehåndtering i Norge (Bråten, 2013):

1. Ansvarsprinsippet
2. Likhetsprinsippet
3. Nærhetsprinsippet
4. Samvirkeprinsippet

Organiseringen må derfor være lagt opp slik at den som normalt har ansvaret også har det i en krisesituasjon (ansvarsprinsippet), at organisasjonen man opererer i til daglig skal være mest mulig lik det man gjør i en krise (likhetsprinsippet), at krisen skal håndteres på lavest mulig nivå (nærhetsprinsippet) og at relevante aktører og virksomheter har et selvstendig ansvar for å sørge for best mulig samvirke med andre og hverandre (samvirkeprinsippet).

2.2 Samfunnssikkerhet og krisehåndtering i et trygt land

I Norge har det vært lite menneskeskapte og naturskapte kriser eller katastrofer de siste 20 årene, før koronapandemien inntraff i 2020. Selv med lite kriser var det allerede før pandemien mange spørsmål og mye oppmerksomhet relatert til kriseledelse og reformer i forhold til utøvelse av ledelse. Noe av grunnen til dette kan være at organiseringen av samfunnssikkerhet og krisehåndtering består av gjensidig avhengighet som oppstår i flernivåsystem mellom administrative nivåer og sektorer (Fimreite, et al., 2014).

Kriseledelsen står ovenfor uløste dilemmaer som de skal finne etiske og samfunnssikre løsninger på både med tanke på organisering av samfunnsikring og krisehåndtering.

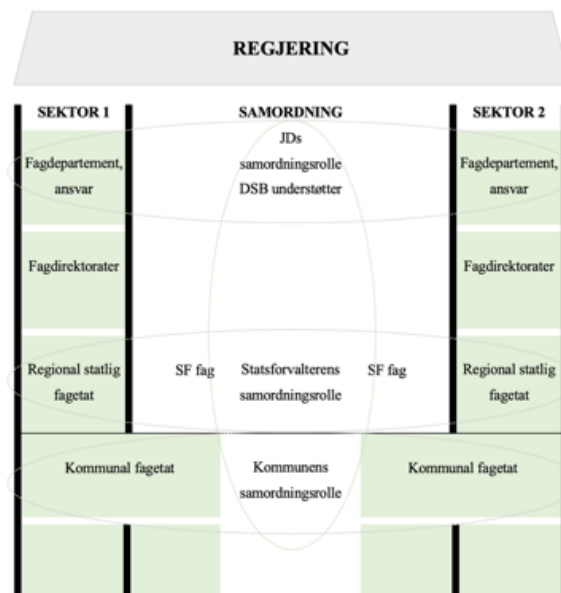
En annen grunn til at det oppstår spørsmål og oppmerksomhet er at globaliseringen har ført til en følelse av nærskap til andre land, og at kriser eller katastrofer i andre verdensdeler kan føles nære (Fimreite, et al., 2014, s. 251). Dette skaper usikkerhet i samfunnet og mange er engstelig for hvordan andre lands kriser påvirker vårt trygge land Norge. Noen eksempler på dette er krigen i Ukraina eller terrorangrepet 11. september 2001 i USA. Også tidligere kriser på hjemmebane her i Norge kan påvirke en slik tankegang som for eksempel terrorhandlingen på Utøya og regjeringsskvartalet i 2011. Etter dette har kanskje den norske befolkningen fått et annet forhold til og meninger om samfunnssikkerhet og krisehåndtering.

Etter kriser i Norge blir det ofte oppnevnt kommisjoner som skal evaluere krisehåndteringen. Håndteringen av koronapandemien har blant annet blitt vurdert av myndighetene oppnevnt ved Koronakommisjonen 24. april 2020 for å gjennomgå og trekke lærdom fra covid-19-utbruddet i Norge (Justis- og Beredskapsdepartementet, 2020).

2.3 Samordning mellom aktører

Samordning er et flertydig begrep og skilles teoretisk mellom vertikal og horisontal samordning (Fimreite, et al., 2014, s. 23). Vertikal samordning dreier seg om samordning som er sektorbasert mellom forvaltningsnivåer, altså opp og ned mellom nivåene som for eksempel mellom et departement og en sentral statsforvaltning. Horisontal samordning foregår mellom områder på samme nivå som for eksempel samordning mellom to forskjellige departement eller samordning mellom politi og brannvesen.

Under pandemien har samordningen foregått både vertikalt og horisontalt mellom departementer, direktorater, kommuner og frivillige, nasjonalt og internasjonalt. Det har blitt håndtert et stort mangfold av tverrsektorielle problemstillinger som har vist betydningen av samordning på tvers av sektorer (Direktoratet for forvaltning og økonomistyring, 2021).

Modell 1: Samordningsansvaret på samfunnssikkerhetsområdet til JD, DSB, Statsforvalteren og kommune. Inspirert fra figur 2 (DSB, 2022)

Av pandemiplanleggeren til Helsedirektoratet fremgår det en oversikt over ansvar og roller ved en pandemi (Helsedirektoratet, 2019). På bakgrunn av denne skal jeg i det følgende gi en oversikt over de viktigste aktørene:

1. Regjeringen: Overordnet ansvar for pandemi. Utarbeider og implementerer nasjonale retningslinjer og tiltak, basert på råd fra helsemyndighetene.
2. Helsemyndighetene: Helse- og omsorgsdepartementet, Folkehelseinstituttet (FHI) og Helsedirektoratet. Gir faglige råd og veiledning til regjeringen.
3. Kommunene: Praktisk håndtering av pandemi. Implementerer nasjonale retningslinjer lokalt, samt organiserer testing, smittesporing osv.
4. Helsetjenesten: Sykehus, leger, sykepleiere og annet helsepersonell. Tar seg av syke pasienter.
5. Andre viktige aktører: Statens helsetilsyn, Statens legemiddelverk, Fylkesmennene, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, Forsvaret, Politiet og eventuelt frivillige hjelpeorganisasjoner.

Helsedirektoratet understreker i denne planleggeren at aktørene har et ansvar for å samordne sine planer, som også fremheves i samvirkeprinsippet i beredskapsplanleggingen (Helsedirektoratet, 2019).

3.0 Metode

En metode kan betraktes som en fremgangsmåte for innsamling av empiri, eller et hjelpemiddel til å gi en beskrivelse av virkeligheten (Jacobsen, 2015, s. 21). I forskningsprosessen velges metode ut fra hva som er mest hensiktsmessig i forhold til et pragmatisk perspektiv på metode. I dette kapittelet blir det gjort rede for søkerstrategi og datainnsamling. Herunder inkluderes også systematisk litteraturstudie, inklusjons- og eksklusjonskriterier, kvalitetsvurdering og etiske vurderinger. Til sist i kapittelet analyseres forskningsartiklene.

Systematisk litteraturstudie er brukt som metode i oppgaven. I litteraturstudier er undersøkelsesfeltet tidligere dokumentert kunnskap hvor spørsmål stilles til litteraturen fremfor til personer. En systematisk litteraturstudie gjøres ved å først formulere en tydelig problemstilling og deretter systematisk besvare problemstillingen ved hjelp av identifisering, utvelgelse, vurdering og analysing av relevant forskning (Forsberg & Wengström, 2008, ss. 30-31). En forutsetning for å gjennomføre systematiske litteraturstudier er at det finnes tilstrekkelig mengde studier av god kvalitet som kan brukes som underlag i analysen.

3.1 Søkerstrategi og datainnsamling

Fordi koronapandemien er såpass ny innebærer dette at tilgangen til informasjon er begrenset. I begynnelsen tok jeg derfor utgangspunkt i et bredt søk for å finne mest mulig informasjon. Etter diverse utprøving av forskjellige databaser for å finne de best egnede stedene å samle inn data i henhold til min problemstilling, søkte jeg i: Idunn, Regjeringen.no, DSB.no., Stortinget.no og juridika.no. Underveis erfarte jeg hvilke databaser som ga mest relevante treff for min problemstilling. For å avgrense litteraturen og kun inkludere de mest relevante artiklene valgte jeg litteratur fra Idunn, Regjeringen og DSB til analysen.

Etter at jeg avgrenset problemstillingen formulerte jeg diverse søkeord som videre legges til grunn for litteratursøkingen. Her brukte jeg søkeordene: *samordning*, *krisehåndtering* og *koronapandemien*, samt ulike synonymer for disse ordene for å søke bredere (se vedlegg 2). Litteratursøkingen foregikk manuelt, gjennom datasøking og ved hjelp fra biblioteket. Jeg brukte artikler fra flere forskningsmetoder for å få en nyansert og helhetlig forståelse, og for å

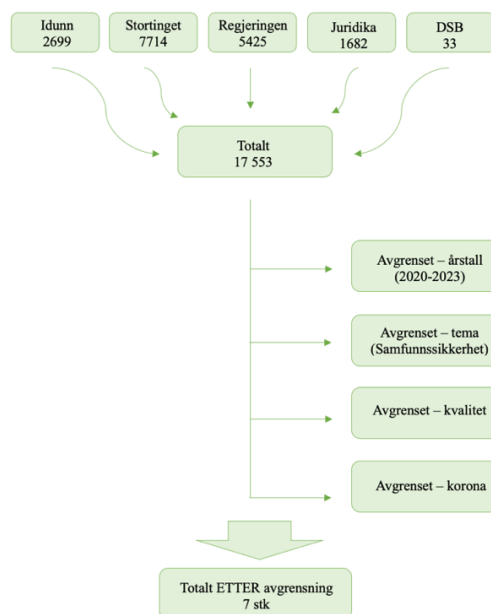
belyse problemstillingen fra flere vinkler søkehistorikken er illustrert i vedlegg 1. For å ha kontroll på de ulike søkene jeg gjorde underveis fylte jeg i tillegg ut søkeskjema (vedlegg 2).

Jeg fikk i begynnelsen opp u håndterbart mye litteratur og måtte derfor avgrense hvert søk. Dette gjorde jeg ved å velge *tema: samfunnssikkerhet* og *årstall: 2020-2023* inne i hver database. I tillegg i søket valgte jeg å sette opp inklusjonskriterier og eksklusjonskriterier. Hovedårsaken til dette er at jeg ønsket å tydeliggjøre søket ved å avgrense mengden litteratur (Thidemann, 2019, s. 83). Ved å definere slike kriterier gjøres søket mer hensiktsmessig ut fra det jeg ønsker av kunnskap. Inklusjonskriteriene jeg har definert avgrenser litteraturen til nyere norsk forskning som er kvalitetssikret, og inkluderer kun koronapandemien. Det vil si at all annen form for pandemi utelukkes, samt eldre internasjonal forskning på fremmedspråk.

Inkluderingskriterier:	Ekskluderingskriterier:
Nyere forskning: 2020-2023	Eldre forskning
Norsk	
Kvalitetssikre artikler	
Norge	Internasjonalt
Koronapandemi	Annen pandemi

Tabell 1: *inklusions- og eksklusjonskriterier*

Søkerstrategi og datainnsamling finnes vedlagt i vedlegg 1, og illustreres i modellen nedenfor:

Modell 2: *Oversikt over søkeprosessen*

Dermed endte jeg opp med de syv artiklene listet opp i tabellen nedenfor.

Artikkelnummer	Tittel, årstall og forfatter
1	<i>Lokale frivillige: mer nyttig enn profesjonelle?</i> , 2020, Aasland, T., & Braut, G.S.
2	<i>Covid-19 stresstester forvaltningens kriseberedskap</i> , 2020, Trondal, J.
3	<i>Manglende hastverk om beredskap</i> , 2022, Borge, L.
4	<i>Gode hver for oss, men best sammen</i> , 2020, Hildrum, A.
5	<i>NOU 2022: 5 Myndighetenes håndtering av koronapandemien – del 2</i> , 2022, Koronakommisjonen
6	<i>Meld. St. 5 Samfunnssikkerhet i en usikker verden</i> , 2020, Justis- og Beredskapsdepartementet
7	<i>Statsforvalterens samordningsrolle i håndteringen av covid-19</i> , 2022, DSB

Tabell 2: Nummererte artikler

Artikkel nummer 1 presenterer funn fra en undersøkelse av kommunens erfaringer fra samarbeidet med frivillige organisasjoner i beredskapsarbeidet. I studien drøftes samvirkeerfaringer for lokalsamfunnene, og har tilknytning til lokalsamfunn og kommunenes ansvar. I artikkel nummer 2 stilles det spørsmål om hvilken grad forvaltningen generelt er i stand til å håndtere omfattende kriser som covid-19, på kort og lang sikt, alene og sammen med andre land. Artikkel 3 drøfter nødvendigheten av samarbeid på tvers av sektorer for å være bedre forberedt på kriser, og hvorvidt pandemien kan legge det nødvendige grunnlaget. I artikkel 4 forklares roller og oppgaver for dagens departementer, og hvordan de hver for seg arbeider. Artikkelen gir et innblikk i hvordan departementene i fellesskap kan bli bedre til å løse gjenstridige problemer, og evnen til samarbeid når det brenner. Artikkel 5 er Koronakommisjonens rapport som er oppnevnt ved kongelig resolusjon 24. april 2020 for å gjennomgå og trekke lærdom fra covid-19 utbruddet i Norge. Her beskrives myndighetens håndtering av koronapandemien. Artikkel 6 presenterer regjeringens politikk for arbeid med samfunnssikkerhet i Norge i et fireårsperspektiv. Herunder utfordringsbildet, koronapandemien, forebyggende nasjonal og digital sikkerhet, sammensatte trusler, lokal og regional beredskap, videreutvikling og forskning av samfunnssikkerhet, samt internasjonalt samarbeid. I artikkel 7 evalueres Statsforvalterenes håndtering av covid-19 med utgangspunkt i deres samordningsrolle. DSB og Helsedirektoratet sammenstiller og analyserer embetenes evalueringsrapporter og formulerer ti budskap som det er behov for oppfølging av.

3.2 Kvalitetsvurdering

For å sikre god kvalitet på artiklene jeg har valgt å inkludere i analysen, har jeg sjekket om hver enkel artikkel er kvalitetssikret. Den sikreste kvalitetsvurderingsmetoden er å undersøke hvorvidt artiklene er fagfelleurdert. Det vil si at den vitenskapelige artikkelen er vurdert og kvalitetssikret av minst to fagpersoner innen samme forskningsfelt før den blir akseptert for publisering (Høgskulen i Volda, u.d.). Fagfellevurdering oversatt fra «Peer review» på engelsk blir sett på som et av de fremste kvalitetskriteriene av vitenskapelige artikler da de blir vurdert av anonyme eksperter som sikrer av bedømmingen er uavhengig og upartisk (Utdanningsforskning.no, 2016). Kvalitetsvurderingen gjennomførte jeg ved å først identifisere tidsskriftet der artikkelen er publisert, for å så besøke nettstedet til tidsskriftet for å undersøke publiseringsprosessen og kvalitetskontrollmetodene de bruker. Der jeg ikke fant tilstrekkelig informasjon på tidsskriftets nettside, sjekket jeg artikkelens metadata og informasjon som følger med den. Underveis i kvalitetsvurderingen fant jeg ut at noen av artiklene er fagfelleurdert, imens andre kun har gjennomgått intern kvalitetssikring under produksjonen og blir derav «grå litteratur» (se vedlegg 3). Her har det derfor vært ekstra viktig at jeg leste og evaluerte artiklene kritisk selv da innholdet i artiklene nødvendigvis ikke er fritt for feil eller at konklusjonene er definitive, uansett om de er fagfelleurdert eller ei.

Fordi litteraturstudie bygger på litteratur andre har forfattet, vil det medføre strenge krav til kildekritikk. Det er betydelig mengde informasjon tilgjengelig i litteratursøkingprosessen og det er ikke alltid man har full oversikt over kildens opprinnelse. For å være kildekritisk er det derfor viktig å ha oversikt over validiteten og reliabiliteten i studiet man ønsker å gjøre. Validering betyr i en pragmatisk tilnærming at jeg må stille spørsmål ved hvorvidt det er samsvar mellom virkeligheten og forskerens beskrivelse av virkeligheten (Jacobsen, 2022, s. 240). Altså en kontroll på om resultatene oppfattes som riktige. Problemstillingen i denne studien er konkret, som gjør det enklere å vite at det som ønskes undersøkt faktisk blir undersøkt. Videre bør jeg vurdere reliabiliteten, altså om det er trekk ved selve undersøkelsen som har skapt de resultatene jeg har kommet frem til (Jacobsen, 2022, s. 250). Reliabilitet handler om hvorvidt studiet er pålitelig. I utvelgelsesprosessen vurderte jeg nøye kildebruk og hevder derfor at reliabiliteten til dette studiet er tilfredsstillende. Forskningen brukt i denne studien har en norsk kontekst, som vil si at det er naturligvis basert på mest norsk forskning.

Litteratur på engelsk eller andre språk er ikke direkte ekskludert, men heller naturlig eliminert grunnet kontekst.

3.3 Etiske vurderinger

Det kan være hensiktsmessig å gjøre noen etiske vurderinger i startfasen av en systematisk litteraturstudie. Dette kan begrunnes med at analysen ikke er legitim dersom den bygger på studier som for eksempel inneholder fusk eller uærlighet. Etiske vurderinger ved systematiske litteraturstudier bør derfor gjøres ved både utvalg og presentering av resultat. Det kan være lurt å velge studier som har fått godkjenning av en etisk komité, rapportere alle artikler som inngår i studien og oppbevare disse på et sikkert sted, samt presentere alle respektive studier uavhengig om de støtter hypotesen eller ikke (Forsberg & Wengström, 2008, s. 77).

Med plikt til å foreta etiske overveielser så lang som mulig før jeg foretar en samfunnsvitenskapelig undersøkelse, skal jeg i det følgende vurdere hvordan forskningen påvirker samfunnet, samt hvordan den kan oppfattes og bli brukt. Forskningsetikken i Norge tar utgangspunkt i tre grunnleggende krav: informert samtykke, krav på privatliv og krav på å bli korrekt gjengitt (Jacobsen, 2015, s. 47). Informert samtykke og krav til privatliv vil være lite relevante vurderinger i denne undersøkelsen da jeg ikke innhenter annen data enn hva som allerede er publisert. Krav på å bli korrekt gjengitt er noe jeg i den grad det er mulig skal forsøke å presentere fullstendig og i riktig sammenheng. Det vil naturligvis ikke være rimelig å skulle gjengi alle resultater i sin fullstendige sammenheng, men juks med data vil være etisk forkastelig og i strid med alle forskningsmessige prinsipper (Jacobsen, 2015, s. 52). Dette innebærer at jeg må unngå å forfalske resultater eller data, til og med bare «fikse litt» på data for å understøtte argumenter vil være etisk uriktig. Her er det dog en fordel med litteraturstudie da all data jeg bruker i undersøkelsen vil være tilgjengelig for andre og kan etterprøves eller kontrolleres.

3.4 Analyse

Fremgangsmåten som er brukt i dette studiet for å analysere den utvalgte litteraturen, er fremlagt i en etablert matrise (vedlegg 3) med de syv utvalgte artiklene. Informasjonen er i hovedsak basert på min problemstilling: *Hvilken betydning har samordning hatt for krisehåndteringen av koronapandemien i Norge?* Med dette som utvalgspunkt ble denne

informasjonen valgt: Tittel/Forfatter/Årstall/Tidsskrift, Database, Hensikt med studiet, Nøkkelbegrep, Metode, Hovedfunn, Relevans og Kvalitetsvurdering.

Videre ble litteraturen gjennomgått artikkel for artikkel, hvor fargekoding ble brukt i tekstene. Jeg brukte blå farge for «funn», med understreking i tillegg for å forsterke viktige poeng. Deretter brukte jeg grønn farge for å markere informasjon som kunne være nyttig i forhold til introduksjonen og/eller diskusjonen, hvor jeg også noterte stikkord i margin knyttet til markeringene. Gul farge brukte jeg kun for å poengtere steder hvor teorier ble nevnt. Basert på fargekodingen ble den relevante informasjonen fylt inn i matrisen.

For å illustrere forholdet mellom de ulike artiklene, er uttrykkene som er skrevet inn i matrisen hentet direkte fra tekstene. Deretter ble en forenklet matrise utformet fra den fullstendige matrisen, for å etablere en mer konkret og spisset matrise som kan inkluderes direkte i resultatkapittelet. Den forenklete matrisen tar utgangspunkt i sentrale faktorer i litteraturen, og min oppfatning av relevans for dette studiet.

Tabell 3 illustrerer min fremgangsmåte på analysen. Jeg valgte å dele analysen inn i fire faser slik at jeg kunne fordele tid per fase så ikke analysen skulle bli for overveldende. Tabellen sammenfatter en oversikt som oppsummerer de viktigste aktivitetene jeg foretok under analysen av litteraturen som bidrar til å informere og støtte oppgavens formål.

Analysens fire faser	
Fase 1: Samle inn datamateriale	Aktuell litteratur velges ut i ulike databaser ut fra inklusjonskriterier og relevans for oppgaven.
Fase 2: Identifisere sentrale funn	Grundig gjennomgang av litteratur. Markere sentrale funn.
Fase 3: Sammenligne tema	Studere forholdet mellom de ulike artiklene. Identifisere felles tema og ulikheter.
Fase 4: Beskrive fenomenet	Sammenfatte funn til syntese.

Tabell 3: *Analysens fire faser*

4.0 Resultat

Samordning er viktig i krisehåndtering (Engen, et al., 2016, s. 165). Hvilken betydning har samordning hatt for krisehåndteringen? Og hvordan har samordningen fungert og påvirket håndteringen av koronapandemien? Dette er problemstillingen for denne studien, og grunnlaget for hva jeg skal ta for meg i resultatkapittelet.

Resultatet av min studie bygger på de syv artiklene jeg har valgt i fase 1 som vist i den forenklede matrisen (Tabell 4) og den fullstendige matrisen (vedlegg 3). Den forenklede versjonen av matrisen illustrerer utvelgelsen av de mest sentrale funnene i litteraturen som har relevans for min problemstilling. Det er nødvendig å nevne at uttrykkene som er brukt i matrisene er skrevet slik som de er brukt i de ulike artiklene. Dette er for å illustrere at de ulike begrepene som brukes om ulike tema innenfor samfunnssikkerhet er mange og ofte flytende. For eksempel brukes både samordning, samhandling og samarbeid om den samme koordineringsaktiviteten.

På bakgrunn av matrisen følger en rekke erfaringer og teorier rundt samordning i krisehåndteringen av koronapandemien. Her kommer det frem at samordning, samarbeid og samvirke er avgjørende for effektiv håndtering av komplekse utfordringer og hendelser. Hovedfunnene nevnt i tabell 4 kommer av det som i litteraturen beskriver betydningen av godt samarbeid, både lokalt og internasjonalt, samt utfordringene med forskjeller mellom nasjonale og lokale aktører. Kommunikasjon og tverrsektorielle møtearenaer spiller en sentral rolle i å sikre koordinert håndtering og håndtere komplekse situasjoner. Tabell 4 fremhever også at det er viktig å vurdere rollene, forventingene og behovene til ulike samfunnssektorer for å oppnå effektiv samordning. Det har vært en problemstilling at flere av begrepene som nevnes er flytende, glir inn i hverandre og brukes om den samme aktiviteten. Derfor har jeg valgt å lage samlebetegnelser for hovedfunnene, og skal videre i diskusjonsdelen komme nærmere inn på ulike aspekter innenfor disse samlebetegnelsene.

Derav har jeg kommet frem til disse punktene:

1. Samordning
2. Krisekommunikasjon
3. Gjenstridige problem

Forfatter og tittel	Samordning i krisehåndteringen av koronapandemien
Aasland, T., & Braut, G. S. (2020). <i>Lokale frivillige: mer nyttig enn sentrale profesjonelle?</i>	Samordning/samarbeid/samvirke <ul style="list-style-type: none"> - Geografi og territorium - Samvirkeprinsippet - Utfordring: forskjell på nasjonale og lokale aktører - Mangfoldige erfaringer - Lokale forventninger og forutsetninger - Lokale vurderinger og behov
Trondal, J. (2020). <i>Covid-19 stresstester forvaltningens kriseberedskap.</i>	Samordning/samarbeid/koordinering <ul style="list-style-type: none"> - Svak samordning innad i EU Komplekse utfordringer <ul style="list-style-type: none"> - Mindre autonomi i forvaltningen - Behov for designtilnærming til studiet av statsvitenskap
Borge, L. (2022). <i>Manglende hastverk om beredskap.</i>	Samordning/samarbeid/samvirke <ul style="list-style-type: none"> - Tvuget samarbeid mellom kommuner, etater og departement - Manglende samarbeid: et tilbakevendende problem
Hildrum, A. (2020). <i>Gode hver for oss, men best sammen.</i>	Samordning/samarbeid Gjenstridige problemer/komplekse problemer <ul style="list-style-type: none"> - Evne til samarbeid når det brenner
Statsministerens kontor. (2022). <i>NOU 2022: 5 Myndighetenes håndtering av koronapandemien- del 2.</i>	Samordning/samarbeid/koordinering/samvirke Gjenstridige problemer/wicked problems Kommunikasjon
Justis- og beredskapsdepartementet. (2020). <i>Meld.st. 5 (2020-2021) Samfunnssikkerhet i en usikker verden.</i>	Samordning/samarbeid/koordinering/samvirke <ul style="list-style-type: none"> - Samfunnssikkerhetsinstruksen - Jevnlige møter - Møter for å sikre koordinert håndtering Komplekse situasjoner/hendelser <ul style="list-style-type: none"> - Tverrsektorielle planer Kommunikasjon
DSB. (2022). <i>Statsforvalterens samordningsrolle i håndteringen av covid-19.</i>	Samordning/samarbeid/koordinering/samvirke <ul style="list-style-type: none"> - Betydningen av godt samarbeid - Alle samfunnssektorer berørt - Tverrsektorielle problemstillinger - Rolleforståelse - Ukentlig beredskapsmøter Komplekse hendelser <ul style="list-style-type: none"> - Behov for overordnet og sentral håndtering Kommunikasjon <ul style="list-style-type: none"> - Møtearenaer

Tabell 4: Forenklet matrise

4.1 Samordning

Jeg skal i det følgende drøfte betydningen av samordning i håndteringen av koronapandemien. Herunder tar jeg opp ulike perspektiver og funn fra forskningsartiklene og rapportene for å belyse kompleksiteten og variasjonen i samordningens effektivitet. I flere av artiklene blir begrepet "samordning" brukt som en samlebetegnelse for ulike termer som samarbeid, koordinering, samvirke og samhandling. Dette gjøres for å tydeliggjøre at disse begrepene refererer til den samme aktiviteten.

Ifølge Koronakommisjonen finnes det en tradisjon for samarbeid mellom myndigheter i Norge, som er blitt satt på prøve under pandemien (Koronakommisjonen, 2022, s. 447). Funnene fra kommisjonen viser at fagetatene har hatt inngående kunnskap om sektorene de har ansvar for, og at samordningen på etatsnivå har bidratt til en felles situasjonsforståelse. Kommisjonen fremhever at samordningen mellom ulike aktører var avgjørende for effektiv krisehåndtering i Norge, som for eksempel nedstengningen i mars 2020 hvor Regjeringen kunne treffe kritiske beslutninger takket være samordningen (Koronakommisjonen, 2022, s. 447). Samordning mellom ulike aktører på nasjonalt og internasjonalt nivå, samt mellom ulike nivåer av helsetjenesten og offentlige myndigheter, har i henhold til kommisjonens funn vært avgjørende for å koordinere og implementere effektive tiltak under pandemien.

Alle artiklene nevner betydningen av samordning for krisehåndtering, men erfaringene varierer. Aasland og Braut påpeker i sin undersøkelse at erfaringene med samordning er mangfoldige (Aasland & Braut, 2020, s. 327). Det er imidlertid en kompleks oppgave å forklare hvordan samordning har påvirket krisehåndteringen. Borge påpeker at manglende samhandling er et gjentakende problem under store hendelser, og det har blitt opprettet kommisjoner for å evaluere samordningsproblemene (Borge, 2022, s. 2). Under koronakrisen har det vært nødvendig med samarbeid mellom kommuner, etater og departementer. Borge hevder at den akutte koronakrisen har tvunget frem slike samarbeid. Imidlertid viser en rapport fra DSB at det store antallet separate ansvars- og myndighetsområder har skapt utfordringer under pandemien (DSB, 2022, s. 30). Fordi det skal håndteres store mangfold av tverrsektorielle problemstillinger er samordning på tvers av sektorene helt avgjørende, og dette indikerer en sammenheng mellom samordning og håndteringen av koronapandemien.

Hildrum beskriver i sin artikkel at departementene er sterke individuelt, men at de fungerer best når de samarbeider (Hildrum, 2020, s. 2). Koronapandemien har vist evnen til samordning når det virkelig gjelder.

Aasland og Braut fant i sin undersøkelse at det oppsto utfordringer med samordning under pandemien når krisen ble definert som nasjonal, men skulle håndteres lokalt (Aasland & Braut, 2020, s. 331). Dette resulterte i at det nasjonale ansvaret ikke tok tilstrekkelig hensyn til lokale forhold, og ressursene ble sentralisert. Slike tilfeller krever god dialog og samordning mellom stat og kommune, som også diskuteres videre i oppgavens avsnitt 4.2. Dette kan sammenlignes på et nordisk nivå, som beskrevet av Trondal, der samordningen innad i EU under koronakrisen har vært svak og har foregått i ulikt tempo (Trondal, 2020, s. 30). Det er for eksempel betydelige forskjeller i håndteringen mellom land som Sverige og Norge.

DSB illustrerer hvordan samordning har påvirket krisehåndteringen under koronapandemien med de mange møtearenaene for aktørene med behov for å samhandle å dele informasjon (DSB, 2022, s. 22). Rapportens funn viser at de ukentlige beredskapsmøtene spilte en viktig rolle for å bedre sentral samordning. Spesielt i begynnelsen av pandemien fungerte disse møtene som en sentral plattform ettersom omfanget og omstendighetene rundt krisen var usikre. Beredskapsmøtene ble betegnet som svært nyttige for å samordne forståelse og praksis både regionalt og nasjonalt. I tillegg fremhever DSB samvirkekonferansene som ble avholdt av departementet. Rundt halvparten av kandidatene i undersøkelsen opplevde konferansene som nyttige, mens andre mente det var bortkastet tid og ressurser med slike konferanser i tillegg til de ukentlige beredskapsmøtene (DSB, 2022, s. 23).

Funn fra DSB viser en samstemt oppfatning om at det burde vært enda bedre samordning og koordinering på sentralt nivå under pandemien (DSB, 2022, s. 30). Statsforvalterne hevder at nasjonale myndigheter i større grad burde ha koordinert deltakelsen på samordningsarenaene og benyttet felles rapporteringssystemer for å oppnå bedre og mer effektiv samlet krisehåndtering, samtidig som man reduserer belastning på kommunene. Et av hovedfunnene i rapporten dreier seg om rolleforståelse og tolkning av samordningsansvar, som for eksempel uenighet om koordinering, fordeling og prioritering av smittevernustyr. Dette temaet tas også opp i Koronakommisjonens rapport.

Koronakommisjonen belyser hvordan statlige myndigheter har samhandlet på tvers av sektorer, mellom ulike nivåer, med Stortinget og med kommunene (Koronakommisjonen, 2022, s. 73). Kommisjonen trekker frem hjemmekontor og digitale løsninger som eksempel på hvordan samordningen har blitt opprettholdt gjennom pandemien. Ett funn i rapporten er at det er fare for at tempoet i saksforberedelsen i deler av krisehåndteringen har gått på bekostning av å se beslutninger i sammenheng, på tvers av sektorene og for ulike regioner i landet (Koronakommisjonen, 2022, s. 74).

DSBs rapport fremhever betydningen av samordning mellom kommunene som svært viktig, men det synes å være variasjoner i praksis (DSB, 2022, s. 41). Flere kommuner beskriver på den ene siden at de har hjulpet hverandre ved å stille personell til disposisjon og ved å fordele smittevernutstyr, mens andre opplever at den samme viljen til ressursdeling ikke er til stede der kommunene vil verne egne ressurser (DSB, 2022, s. 41). Dette er spesielt tydelig i kommuner med store avstander, der utlån av personell og utstyr til en annen kommune kan svekke beredskapen og kontinuitet i de ordinære tjenestene i den enkelte kommune.

Samordningen mellom myndigheter, kommersielle aktører og frivillige har samlet sett fungert godt under pandemien ifølge Koronakommisjonens rapport. De trekker frem imponerende fleksibilitet, omstillingsevne og handlekraft på alle nivåer (Koronakommisjonen, 2022, s. 448). Ut fra min tolkning av all litteratur har dette vært avgjørende for håndteringen av pandemien i forhold til anskaffelse av vaksiner og smitteverktstyr, samt håndtering av nye smittebølger.

4.2 Krisekommunikasjon

Slik jeg tolker det av DSBs rapport og øvrig litteratur har samordning spilt en avgjørende rolle i krisekommunikasjonen under pandemien (DSB, 2022, s. 42). Det har vært viktig for å koordinere informasjon og sikre at relevant og pålitelig informasjon blir delt. Kommunikasjon på tvers av sektorer og nivåer har vært mulig gjennom samordning, og dette har vært viktig for å tilpasse tiltak basert på lokale behov. Regjeringen har prioritert rask og aktiv informasjonsdeling under pandemien for å sikre at befolkningen får tilgang til oppdatert og offisiell informasjon (Justis- og Beredskapsdepartementet, 2020, s. 47). I kommunikasjonspolitikken til staten legges det vekt på helhetsprinsippet, der ansvarlige myndigheter skal samordne kommunikasjonen med andre statlige kommunale og private

virksomheter (DSB, 2022, s. 43). Imidlertid indikerer erfaringer fra pandemien, ifølge DSB, at ønsket om å være tidlige ute med informasjon ofte har gått på bekostning av god kommunikasjon, og at informasjonsnettverket og samordningsmøtene har vært helt avgjørende for krisekommunikasjonen.

DSB fremhever at myndighetenes evne til å kommunisere om risiko, tiltak og konsekvenser har hatt stor betydning for utfallet av krisen (DSB, 2022, s. 42). En forutsetning under pandemien har vært at befolkningen følger de smittevernrådene myndighetene har gitt. Et av funnene i Koronakommisjonens rapport er at myndighetenes kommunikasjon med befolkningen hovedsakelig har vært tillitsvekkende (Koronakommisjonen, 2022, s. 57). Funnene fra Aasland og Braut viser imidlertid at kommunene sliter med manglende lokalkunnskap hos politiet, og at den uformelle kontakten med nærmiljøet, som skaper trygghet og kjennskap, er erstattet med en kontrollerende og reaktiv tilnærming (Aasland & Braut, 2020, s. 325).

I rapporten presenterer Koronakommisjonen erfaringene fra krisekommunikasjonen under pandemien og anbefaler at den bør systematiseres og implementeres i forvaltningen for å redusere sårbarheten i samfunnet (Koronakommisjonen, 2022, s. 457). Kommisjonen påpeker at krisekommunikasjon under koronapandemien har handlet om myndighetenes påvirkning på befolkningens atferd. Til tross for at myndighetenes kommunikasjon på den ene siden hovedsakelig har vært tillitsvekkende, viser granskningen på den andre siden at regjeringens informasjonsstrategi har hatt enkelte negative konsekvenser for pandemiarbeidet i kommunene (Koronakommisjonen, 2022, s. 58). Funnene i rapporten peker på at regjeringen og Helsedirektoratet innledningsvis i pandemien var for sent ute med å informere og involvere kommunene i beslutninger som skulle gjennomføres på lokalt nivå (Koronakommisjonen, 2022, s. 443). Dette tyder på at myndighetene har lyktes med god kommunikasjon ut til befolkningen, men at det på samordningsnivå kunne vært løst bedre.

4.3 Gjenstridige problem

Fem av syv artikler nevner samordning i sammenheng med gjenstridige problem, eller «komplekse hendelser»/ «wicked problems» (se tabell 4). Koronakommisjonen poengterer at koronapandemien har likhetstrekk med gjenstridige problemer og at det krever tverrsektorielt samarbeid for å løse problemene gjennom samordning (Koronakommisjonen, 2022, s. 43).

I tillegg er et av hovedfunnene til Koronakommisjonen at pandemien som et gjenstridig problem har forsterket sosiale og økonomiske ulikheter i befolkningen (Koronakommisjonen, 2022, s. 444). For å adressere slike gjenstridige problemer og motvirke forsterkningen av ulikheter, har det vært nødvendig med en helhetlig og flerdimensjonal tilnærming. For eksempel vises dette gjennom tiltak på flere nivåer, investering i digital infrastruktur, tilrettelegging for sosial inkludering og støtte til helsevesenet, samt andre økonomiske støtteordninger.

Trondal påpeker at Norge har en svekket beredskap for å håndtere gjenstridige problemer (Trondal, 2020, s. 30). Slik jeg tolker påstanden er at Norge i fredstid har hatt en velfungerende forvaltning, med et sterkt velferdssystem, stabil økonomi og en godt etablert offentlig sektor, som har vært i stand til å håndtere en rekke utfordringer. Imidlertid kan det bli en utfordring for Norge når det oppstår komplekse og sammensatte problemer som ikke passer inn i de etablerte strukturene og praksisene. Hildrum legger til grunn at departementene må styrke seg for å bedre håndtere gjenstridige problem, og foreslår et begrenset antall kjernegrupper for å møte disse problemene (Hildrum, 2020, s. 4). Disse kjernegruppene skal gi kapasitet og forankring for nettverksbasert arbeid med de mest utfordrende problemene. I strategiutkastet blir samordningen av innsatsen for sårbare barn og unge ifølge Hildrum nevnt som et område der en slik tilnærming kan være relevant (Hildrum, 2020, s. 4).

DSB forklarer at gjenstridige problemer over tid må løses ved å se på helhetsbildet, og gir eksempler på samvirkekonferanser fra pandemien (DSB, 2022, s. 28). DSB understreker at erfaringene fra pandemihåndteringen bør inkluderes i nye tverrsektorielle analyser og at det er behov for en planleggingsbase for gjenstridige problem som påvirker ulike sektorer (DSB, 2022, s. 62). Justis- og beredskapsdepartementet beskriver behovet for god situasjonsforståelse av gjenstridige problem og at samordning mellom ulike aktører med spesialiserte innsatsevner er av stor betydning (Justis- og Beredskapsdepartementet, 2020, s. 163).

Funnene i litteraturen tyder på at samordning spiller en sentral rolle i håndteringen av gjenstridige problemer som koronapandemien. Problemer av denne arten krever et bredt samarbeid på tvers av sektorer og aktører for å oppnå en helhetlig forståelse og for å finne løsninger. Samvirkekonferanser og tverrsektorielle analyser kan bidra til å bygge broer

mellom ulike aktører og legge grunnlaget for bedre samordning i håndteringen av komplekse og gjenstridige problemer. Samtidig er det et behov for styrking av beredskapen og etablering av strukturer som kan håndtere slike problemer mer effektivt.

4.4 Resultatdiskusjon

Ett av hovedfunnene til Koronakommisjonen er at regjeringen har utøvd sterk sentral styring av krisehåndteringen av koronapandemien (Koronakommisjonen, 2022, s. 444). Den sentraliserte nasjonale koordineringsstrukturen i Norge har hatt både fordeler og utfordringer. En tydelig ansvarsfordeling og koordinering mellom Folkehelseinstituttet, Helsedirektoratet og regjeringen har bidratt til en enhetlig tilnærming og koordinert implementering av tiltak på nasjonalt nivå. Dette har sikret en konsistens i retningslinjer og tiltak på tvers av landet, og har bidratt til å opprettholde befolkningens tillit og forståelse. Imidlertid kan en sterk sentralisering også ha begrenset fleksibiliteten til å tilpasse tiltakene til lokale behov og smittesituasjoner, slik som Aasland og Braut legger frem i sin undersøkelse (Aasland & Braut, 2020, s. 331). Det er viktig å finne en balanse mellom nasjonal koordinering og lokal fleksibilitet for å sikre at tiltakene er effektive og tilpasset lokale forhold.

Det lokale samarbeidet har vært avgjørende for å sikre at nasjonale retningslinjer og tiltak blir implementert på en relevant og hensiktsmessig måte i hver kommune. Lokale myndigheter og helsevesenet har hatt en viktig rolle i å tilpasse tiltakene basert på lokale smittesituasjoner og behov. Dette har gjort det mulig å respondere raskt og målrettet på lokale utbrudd og begrense smittespredningen på et tidlig stadium. Samtidig kan manglende koordinering mellom kommuner og regioner føre til inkonsekvente tiltak og økt risiko for smittespredning på tvers av geografiske områder (Aasland & Braut, 2020, s. 321). Det har derfor vært viktig å opprettholde effektiv krisekommunikasjon og samarbeid på tvers av lokale enheter for å sikre samordnet respons. Regjeringens fokus på rask og aktiv informasjonsdeling har bidratt til at befolkningen har hatt tilgang til oppdatert og offisiell informasjon. Effektiv krisekommunikasjon har vært avgjørende for å oppnå ønsket atferd hos befolkningen og for at smittevernradene skal bli fulgt. Litteraturen peker på at myndighetenes kommunikasjon hovedsakelig har vært tillitsvekkende og bidratt til å skape en tryggere situasjon.

Den utvalgte litteraturen beskriver hvilken betydning samordning har hatt på krisehåndteringen av koronapandemien på flere nivåer. Først og fremst viser funnene fra

litteraturen at samordning har vært helt avgjørende for å forbedre krisehåndteringen. Gjennom ulike møtearenaer, som de ukentlige beredskapsmøtene og samvirkekonferansene, har aktørene hatt muligheten til å samhandle og dele informasjon. Disse møtepunktene har bidratt til bedre forståelse og praksis både på regionalt og nasjonalt nivå, spesielt i starten av pandemien da usikkerheten rundt omstendighetene var stor. Samarbeidet mellom relevante aktører har imidlertid også hatt utfordringer knyttet til ulike interesser, prioriteringer og behov i ulike sektorer (DSB, 2022, s. 9). Det krever derfor nøye koordinering, dialog og kompromisser for å oppnå en helhetlig og bærekraftig respons på pandemien.

Funnene fra litteraturen viser at samordning har vært spesielt viktig i håndteringen av gjenstridige problemer som koronapandemien. Gjenstridige problemer krever en helhetlig tilnærming der ulike sektorer og aktører samarbeider for å løse komplekse problemstillinger. Samvirkekonferanser og tverrsektorielle analyser har blitt brukt som verktøy for å skape en helhetlig forståelse og samordning på tvers av sektorer. Dette har vært spesielt relevant for å håndtere de mange utfordringene til pandemien.

Samlet sett viser funnene at samordning har hatt en betydelig innvirkning på krisehåndteringen av koronapandemien. Gjennom etablering av møtearenaer, styrket krisekommunikasjon og tverrsektorielt samarbeid har samordning bidratt til å bedre forståelse, koordinering og effektivitet i håndteringen av krisen. Samtidig pekes det på behovet for ytterligere forbedringer, som styrking av beredskapen og bedre håndtering av gjenstridige problemer.

5.0 Konklusjon

I konteksten av pandemien er samordning viktig for å sikre at ulike aktører, som regjeringen, helsevesenet, forskere, lokale myndigheter og frivillige organisasjoner, samarbeider effektivt og koordinert. Dette kan omfatte utveksling av informasjon, ressursallokering, utvikling av felles retningslinjer og strategier, samt koordinert respons på lokale og nasjonale nivåer. Den effektive samordningen av krisehåndteringen av pandemien har bidratt til raskere og mer effektive tiltak, bedre ressursutnyttelse og bedre beslutningsprosesser. Det har også bidratt til å unngå fragmentering, overlapping eller motstridene handlinger som kan svekke responsen på pandemien.

Samordning har bidratt til å koordinere og harmonisere tiltak på nasjonalt og regionalt nivå. Dette inkluderer utvikling og implementering av retningslinjer for sosial distansering, testing, karantene, vaksinasjon og andre forebyggende tiltak. En felles tilnærming sikrer at beslutninger blir tatt basert på samlet kunnskap og ekspertise. Samordning har også muliggjort rask og pålitelig informasjonsdeling mellom relevante myndigheter, helseorganisasjoner, forskningsinstitusjoner og publikum. Dette har bidratt til å spre viktig informasjon om smittevern, symptomer, behandling og viktige oppdateringer.

Samarbeid mellom helsevesenet, myndigheter og andre relevante aktører har sikret at ressursene fordeles rettferdig og effektivt i tråd med behovene. Samordningen har altså spilt en viktig rolle i å koordinere og optimalisere bruken av ressurser, inkludert medisinsk utstyr, testkapasitet, personell og økonomiske midler. Samordningen har med andre ord fremmet samarbeid på tvers av sektorer, som helse, transport, utdanning og økonomi, for å ta hensyn til de bredere sosioøkonomiske konsekvensene av pandemien og implementere helhetlige tiltak.

Konklusjonen er derfor at samordning har spilt en vesentlig rolle i å koordinere og optimalisere responsen på koronapandemien. Effektiv samordning bidrar til å minimere spredningen av viruset, redusere sykdomsbyrde og beskytte befolkningen mot helsemessige, sosiale og økonomiske konsekvenser av pandemien.

Innsikten fra denne oppgaven kan potensielt ha betydning for fremtidig krisehåndtering. Ved å analysere og evaluere hvordan samordningen fungerte under pandemien, kan man identifisere styrker og svakheter i systemet. Denne innsikten kan brukes til å forbedre

samarbeidet og koordineringen mellom aktører, som myndigheter, helsevesenet og andre berørte parter, for å sikre en mer effektiv respons i fremtidige kriser. Implementering av de identifiserte lærdommene kan bidra til raskere respons, bedre kommunikasjon og mer koordinerte tiltak, som vil kunne begrense skadeomfanget i kommende kriser. Det kan være verdifullt å undersøke og evaluere spesifikke aspekter av krisehåndteringen under koronapandemien i videre forskning. For eksempel studier av samhandling og samarbeid mellom sektorer og aktører og effekten av dette, samt aspekter på hvordan krisen påvirket samfunnet på kort og lang sikt. Slike forskningsområder kan gi verdifull innsikt for å forbedre fremtidig krisehåndtering og styrke beredskapen mot lignende utfordringer.

Referanseliste

- Aasland, T., & Braut, G. S. (2020). Lokale frivillige: mer nyttig enn sentrale profesjonelle? *Heimen*, 2020(4), ss. 317-332. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.1894-3195-2020-04-05>
- Aven, T., Boyesen, M., Njå, O., Olsen, K. H., & Sandve, K. (2004). *Samfunnssikkerhet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Borge, L. (2022). Manglende hastverk om beredskap. *Stat & Styring*, 2022(2), ss. 2-5. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/stat.32.2.2>
- Bråten, O. A. (2013). *Håndbok i krisehåndtering*. Oslo: Cappelen damm akademisk.
- Christensen, T., & Læg Reid, P. (2020, 05 22). Balancing Governance Capacity and Legitimacy: How the Norwegian Government Handled the COVID-19 Crisis as a High Performer. *Public Administration Review*, 80(5), ss. 774-779.
- Direktoratet for forvaltning og økonomistyring . (2021). *Koronakommisjonen: Samordning i sektorovergrepene kriser - hva har vi lært?* Hentet fra DFØ: Direktoratet for forvaltning og økonomistyring : <https://dfo.no/kurs-og-seminarer/koronakommisjonen-samordning-i-sektorovergrepene-kriser-hva-har-vi-laert>
- DSB. (2022). *Statsforvalterens samordningsrolle i håndteringen av covid-19*. Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/rapporter/statsforvalternes_samordningsrolle_i_haandteringen_av_covid19.pdf
- Engen, O. A., Kruke, B. I., Lindøe, P. H., Olsen, K. H., Olsen, O. E., & Pettersen, K. A. (2016). *Perspektiver på samfunnssikkerhet* . Oslo: Cappelen Damm.
- Eriksen, J. (2017). *Krise- og beredskapsledelse, Teamtrening 2. utgave* . Oslo: Cappelen Damm.
- Fimreite, A. L., Lango, P., Læg Reid, P., & Rykkja, L. H. (2014). *Organisering, samfunnssikkerhet og krisehåndtering*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Forsberg, C., & Wengström, Y. (2008). *Att göra systematiska litteraturstudier*. Stockholm: Natur & kultur.
- Høgskulen i Volda. (u.d.). *Dei ulike typane forskingslitteratur*. Hentet fra hivolda: <https://www.hivolda.no/biblioteket/soke-og-finne-litteratur/laer-deg-litteratursok/soke-etter-forskingslitteratur/dei-ulike-typane-forskingslitteratur>
- Heier, T. (2013). *Mellom fred og krig: norsk militær krisehåndtering*. (A. Kjøberg, Red.) Oslo: Universitetsforlaget.
- Helsedirektoratet. (2019). *Ansvar og roller ved en pandemi* . Hentet fra Helsedirektoratet : <https://www.helsedirektoratet.no/faglige-rad/pandemiplanlegging/bakgrunn-for-pandemiplanlegging/ansvar-og-roller-ved-en-pandemi>
- Hildrum, A. (2020). Gode hver for oss, men best sammen. *Stat & Styring*, 2020(2), ss. 2-5. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN0809-750X-2020-02-02>

- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? 3. utgave*. Oslo: Cappelen damm akademisk.
- Jacobsen, D. I. (2022). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? 4. utgave*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Justis- og beredskapsdepartementet . (2000). *NOU 2000: 24*. Hentet fra Regjeringen.no : <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2000-24/id143248/?ch=2>
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2016). *Meld. St. 10 (2016-2017) Risiko i et trygt samfunn* . Hentet fra Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-10-20162017/id2523238/?ch=3>
- Justis- og Beredskapsdepartementet. (2020). *Meld. St. 5 (2020-2021) Samfunnssikkerhet i en usikker verden*. Hentet fra Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/contentassets/ba8d1c1470dd491f83c556e709b1cf06/no/pdfs/stm202020210005000dddpdfs.pdf>
- Kaufmann, G., & Kaufmann, A. (2016). *Psykologi i organisasjon og ledelse 5. utgave*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Koronakommisjonen. (2022). *NOU 2022: 5 Myndighetenes håndtering av koronapandemien - del 2*. Oslo: Statsministerens kontor. Hentet fra Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/contentassets/d0b61f6e1d1b40d1bb92ff9d9b60793d/no/pdfs/nou20220220005000dddpdfs.pdf>
- Njå, O., Sommer, M., Rake, E. L., & Braut, G. S. (2020). *Samfunnssikkerhet: analyse, styring og evaluering*. Oslo: Universitetsforlaget.
- NRK. (u.d.). *Koronaviruset*. Hentet fra NRK nyheter : <https://www.nrk.no/nyheter/koronaviruset-1.14855584>
- Schiefloe, P. M. (2021). The Corona crisis: a wicked problem. *Scandinavian Journal of Public Health*(49), ss. 5-8. <https://doi.org/10.1177/1403494820970767>
- Thidemann, I.-J. (2019). *Bacheloroppgaven for sykepleierstudenter: Den lille motivasjonsboken i akademisk oppgaveskrivning*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Trondal, J. (2020). Covid-19 stresstester forvaltningens kriseberedskap. *Stat & Styring*(2), ss. 30-33. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN0809-750X-2020-02-11>
- Utdanningsforskning.no. (2016). *Hva er en fagfelleverdert artikkel?* Hentet fra Utdanningsforskning.no: <https://utdanningsforskning.no/artikler/2016/hva-er-fagfelleverdert-artikkel/>

VEDLEGGOVERSIKT

Vedlegg 1:

Søkehistorikk (5 sider) s. 29-33

Vedlegg 2:

Søkeskjema (2 sider) s. 34-35

Vedlegg 3:

Fullstendige litteraturmatriser (7 sider) s. 36-42

Vedlegg 1:
Søkehistorikk

Idunn:

Dato	Database	Søk-nummer	Søkeord og kombinasjoner	Antall treff	Leste abstrakter	Leste artikler	Inkluderte artikler (forfatter, årstall)
04.04.23	Idunn	S1	Samordning OR samord*	2699	0	0	0
		S2	Krisehandtering	232	0	0	0
		S3	Korona OR covid	170	0	0	0
		S3	1 AND 2 AND 3	2	2	1	(Aasland & Braut, 2020)
		S5	Samarbeid OR koordinering OR samhandling	13109	0	0	0
		S6	Krise*	4678	0	0	0
		S7	Pandemi	517	0	0	0
		S8	3 AND 5 AND 6 AND 7	129	0	0	0
			Avgrense: 2020-2023	115	6	4	(Trondal, 2020) (Borge, 2022) (Hildrum, 2020)

Stortinget:

Dato	Database	Søk-nummer	Søkeord og kombinasjoner	Antall treff	Leste abstrakter	Leste artikler	Inkluderte artikler (forfatter, årstall)
05.04.23	Stortinget	S1	Samordning	7714	0	0	0
		S2	Krisehåndtering	1387	0	0	0
		S3	Covid OR korona	2121	0	0	0
		S4	1 AND 2 AND 3	68 885	0	0	0
			Avgrense: 2020-2023 og Tema (samfunnssikkerhet)	203	4	1	0

Regjeringen:

Dato	Database	Søk- nummer	Søkeord og kombinasjoner	Antall treff	Leste abstrakter	Leste artikler	Inkluderte artikler (forfatter, årstall)
05.04.23	Regjeringen	S1	Samordning	5425	0	0	0
		S2	Krisehåndtering	916	0	0	0
		S3	Korona	2098	0	0	0
		S4	1 AND 2 AND 3	103	10	0	0
			Avgrensning: Tema: samfunnssikkerhet og beredskap	17	10	4	(statsministerens kontor, 2022) (Justis- og beredskapsdepartementet, 2020)

Juridika:

Dato	Database	Søk-nummer	Søkeord og kombinasjoner	Antall treff	Leste abstrakter	Leste artikler	Inkluderte artikler (forfatter, årstall)
17.04.23	Juridika	S1	Samordning	1682	0	0	0
		S2	Krisehåndtering	161	2	0	0
		S3	Korona OR covid OR corona	1	0	0	0
		S4	Pandemi	304	0	0	0
		S5	1 AND 2 AND 3 AND 4	0	0	0	0
		S6	Samarbeid	9494			
		S7	2 AND 3 AND 6	1	1	1	0

DSB:

Dato	Database	Søk-nummer	Søkeord og kombinasjoner	Antall treff	Leste abstrakter	Leste artikler	Inkluderte artikler (forfatter, årstall)
20.04.23	DSB	S1	Samordning	33	3	1	(DSB, 2022)
		S2	Krisehåndtering	75	0	0	0
		S3	Korona OR corona	568	0	0	0
		S4	1 AND 2 AND 3	1405	2	0	0

Vedlegg 2:

Søkeskjema (AND/OR) inkludert i analysen

Idunn:

1		2		3
Samordning	AND	Krisehåndtering	AND	Korona
OR		OR		OR
Samord*		Krise*		Covid
OR		OR		OR
Samarbeid				Pandemi
OR		OR		OR
Koordinering				
Samhandling				

Regjeringen:

1		2		3
Samordning	AND	Krisehåndtering	AND	Korona
OR		OR		OR
OR		OR		OR
OR		OR		OR

DSB:

1		2		3
Samordning	AND	Krisehåndtering	AND	Korona
OR		OR		OR
OR		OR		OR
OR		OR		OR

Søkeskjema (AND/OR) ekskludert fra analysen:

Juridika:

1		2		3	
Samordning	AND	Krisehåndtering	AND	Korona	
OR		OR		OR	
					Covid
OR		OR		OR	OR
					Corona
OR		OR		OR	OR
					Pandemien

Stortinget:

1		2		3	
Samordning	AND	Krisehåndtering	AND	Covid	
OR		OR		OR	
					Korona
OR		OR		OR	OR
OR		OR		OR	OR

Vedlegg 3:
Litteraturmatriser

Artikkel 1:

Referanse	Studiens hensikt/mål	Nøkkelbegrep	Metode	Resultat/funn	Relevans og kvalitetsvurdering
<p>Referanse: Aasland, T., & Braut, G. S. (2020). Lokale frivillige: mer nyttig enn sentrale profesjonelle? Heimen, 2020(4), ss. 317-332.</p> <p>Database: Idunn</p> <p>https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.1894-3195-2020-04-05</p>	<p>Formålet med denne studien var å bringe frem erfaring fra dagens kommuneledelse om samspillet mellom kommunen og frivillige organisasjoner i beredskapsarbeid og krisehåndtering, samt sette dem inn i en historisk sammenheng.</p>	<p>Samvirke, lokalsamfunn, beredskap</p>	<p>Utvalg: Strategisk og ikke-tilfeldig utvalg. Ni mindre og mellomstore kommuner som har erfaring med ulike former for innsats som følge av ulykkeshendelser.</p> <p>Datasamling: Studien er gitt et kvalitativt design basert på intervjuer med ledelsen i ni utvalgte kommuner. Intervju av ordførere, rådmenn og beredskapsledere fra august 2018 til mai 2019. Åpne samtaler med skiftelige notater. I april 2020 ble de på nytt kontaktet ifm. Koronavirushåndtering.</p>	<p>Samvirke fungerer ofte med grunnlag i lokale forventninger og forutsetninger. Mange utfordringer ifm. Mangel på historisk kunnskap, undervisning av lokal kunnskap og manglende vektlegging av den ikke-målbare sosiale kapital som de frivillige organisasjonene kan bidra med, er en del av trusselbildet. Koronapandemien viste behov for dialog og samordning mellom stat og kommune.</p>	<p>Relevans: Denne studien belyser funn fra undersøkelse av kommuners erfaringer fra samarbeid med frivillige organisasjoner i beredskapsarbeid, samt deres erfaringer fra håndteringen av koronapandemien.</p> <p>Kvalitetsvurdering: Fagfellevurdert</p>

Artikkel 2:

Referanse	Studiens hensikt/mål	Nøkkelbegrep	Metode	Resultat/funn	Relevans og kvalitetsvurdering
<p>Referanse: Trondal, J. (2020). Covid-19 stresstester forvaltningens kriseberedskap. <i>Stat & Styring</i>(2), ss. 30-33.</p> <p>Database: Idunn</p> <p>https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN0809-750X-2020-02-11</p>	Formålet er å undersøke hvilken grad forvaltningen generelt er i stand til å håndtere omfattende kriser – på kort og lang sikt, alene og sammen med andre land.	Covid-19, forvaltningens kriseberedskap, samordning	Kvalitativ metode som innebærer en analyse av norsk forvaltningspolitikk og utfordringene den står overfor i håndteringen av Covid-19. Kombinasjon av deskriptiv og analytisk tilnærming for å beskrive og diskutere ulike aspekter ved norsk forvaltning og dens beredskap i møte med komplekse utfordringer. Refereres til tidligere forskning og litteratur for å støtte argumenter og perspektiver.	Den endimensjonale staten har manglende evne og svak forutsetning for å absorbere og håndtere kriser når de inntreffer da forvaltningens operative ledd mangler tillit, autonomi og fleksibilitet. Samordningen innad i EU har vært svak og i ulikt tempo.	<p>Relevans: Artikkelen belyser utfordringer rundt forvaltningens evne til å håndtere varierte kriser, med fokus på covid-19, rutiner, samordning, standardisering og gjennomføringsevne.</p> <p>Kvalitetsvurdering: Intern kvalitetssikring og redigering</p>

Artikkel 3:

Referanse	Studiens hensikt/mål	Nøkkelbegrep	Metode	Resultat/funn	Relevans og kvalitetsvurdering
<p>Referanse: Borge, L. (2022). Manglende hastverk om beredskap. <i>Stat & Styring</i>, 2022(2), ss. 2-5.</p> <p>Database: Idunn https://www.idunn.no/doi/10.18261/stat.32.2.2</p>	<p>Formålet med artikkelen er å øke bevisstheten om behovet for økt hastverk når det gjelder kriseberedskap, ved å fremheve noen av de viktigste utfordringene som for tiden eksisterer i forbindelse med beredskap, og å presentere forslag til forbedring som kan gjøres.</p>	<p>Beredskap, samarbeid, hastverk</p>	<p>Utvalg: strategisk, ikke-tilfeldig utvalg. Fire eksperter innen relevante fagfelt er intervjuet.</p> <p>Metode: Artikkelen er basert på et kvalitativt design med åpent intervju hvor spørsmålene stilles med bakgrunn i ekspertenes fagfelt og stilling.</p>	<p>God krisehåndtering krever god beredskap. Øvelser gir økt samarbeid og bidrar til samvirke på tvers av sektorgrenser og forvaltningsnivåer.</p>	<p>Relevans: Artikkelen inneholder informasjon og eksempler som viser konsekvensene av å ikke ha tilstrekkelig beredskap, og beskriver hvordan samordning kan bidra til å styrke beredskapen.</p> <p>Kvalitetsvurdering: Intern kvalitetssikring og redigering</p>

Artikkel 4:

Referanse	Studiens hensikt/mål	Nøkkelbegrep	Metode	Resultat/funn	Relevans og kvalitetsvurdering
<p>Referanse: Hildrum, A. (2020). Gode hver for oss, men best sammen. <i>Stat & Styring</i>, 2020(2), ss. 2-5.</p> <p>Database: Idunn</p> <p>https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN0809-750X-2020-02-02</p>	<p>Formålet er å beskrive departementenes sentrale roller, funksjoner, utfordringer og muligheter, samt tiltak som bidrar til hvordan departementene kan jobbe sammen.</p>	<p>Departement, fellesskap, gjenstridige problemer</p>	<p>Beskrivende metode som gir oversikt over trekk ved departementenes sentrale roller og funksjoner, samt utfordringer og muligheter for departementene som fellesskap. Utgangspunktet for artikkelen er et utkast til strategi for departementsfellesskapet, samt underlagsmateriale som redegjør for grunnlaget av strategien.</p>	<p>Koronapandemien viser evne til samarbeid i kriser. Opprustning av konsern- og nettverksfunksjoner på tvers av sektorer vil styrke departementenes handlekraft og evne til å løse komplekse problem. Departementene må være gode hver for seg, men best sammen.</p>	<p>Relevans: Artikkelen tar opp komplekse problem, samordning og krisehåndtering, og ser på sårbarheten rundt disse temaene under pandemien. Det er interessant å se hvordan departementene i fellesskap blir bedre til å løse gjenstridige problem.</p> <p>Kvalitetsvurdering: Intern kvalitetssikring og redigering</p>

Artikkel 5:

Referanse	Studiens hensikt/mål	Nøkkelbegrep	Metode	Resultat/funn	Relevans og kvalitetsvurdering
<p>Referanse: Koronakommisjonen. (2022). <i>NOU 2022: 5</i> <i>Myndighetenes håndtering av koronapandemien - del 2.</i></p> <p>Database: Regjeringen</p> <p>Hentet fra Regjeringen.no: https://www.regjeringen.no/contentassets/d0b61f6e1d1b40d1bb92ff9d9b60793d/no/pdfs/nou20220220005000dddpdfs.pdf</p>	<p>Formålet med rapporten var å gjennomgå og trekke lærdom fra covid-19-utbruddet i Norge. Dette med hensikt å være bedre forberedt til framtidige kriser som måtte komme.</p>	<p>Styring og samhandling</p>	<p>Kommisjonen har hentet inn og gransket ni rapporter, i tillegg til 15 rapporter fra første rapporten deres. I tillegg har de vært på befaringer på karantenehotell, grensekontrollen og på sykehus.</p>	<p>Norge har håndtert pandemien godt, men myndighetene var ikke tilstrekkelig forberedt. Samarbeid, fleksibilitet, omstillingsevne og handlekraft viste seg å være avgjørende for å oppnå gode resultater.</p>	<p>Relevans: Kommisjonen beskriver hvordan samarbeid og samordning i forvaltning, utvalg, kommuner og kommuneleger har foregått under pandemien.</p> <p>Kvalitetsvurdering: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon- Teknisk redaksjon</p>

Artikkel 6:

Referanse	Studiens hensikt/mål	Nøkkelbegrep	Metode	Resultat/funn	Relevans og kvalitetsvurdering
<p>Referanse: Justis- og beredskapsdepartementet. (2020). <i>Meld.st. 5 (2020-2021) Samfunnssikkerhet i en usikker verden.</i></p> <p>Database: Regjeringen</p> <p>Hentet fra Regjeringen.no: https://www.regjeringen.no/contentassets/ba8d1c1470dd491f83c556e709b1cf06/no/pdfs/stm202020210005000dddpdfs.pdf</p>	Justis- og beredskapsdepartementet utarbeider jevnlig stortingsmeldinger som fastsetter overordnede mål og tiltak, samt oppsummerer status og resultater innen samfunnssikkerhetsfeltet.	Covid-19, samarbeid, nasjonal sikkerhet, digital sikkerhet, sammensatte trusler, lokalt og regionalt	Utredninger og forskning, høringer, konsultasjoner internt i regjeringen, politiske vurderinger og evidensbasert tilnærming	Regjeringen ønsker å satse på styrkning av kvaliteten i høyere utdanning og forskning, fleksibelt tilpasse utdanningssystem, styrke internasjonalt samarbeid, øke mangfold og inkludering i Norge	<p>Relevans: I denne stortingsmeldingen er det relevant å se på justis- og beredskapsdepartementets rolle og evne til å håndtere kriser og utarbeide samordningsplaner.</p> <p>Kvalitetsvurdering: Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 16. oktober 2020, godkjent i statsråd samme dag.</p>

Artikkel 7:

Referanse	Studiens hensikt/mål	Nøkkelbegrep	Metode	Resultat/funn	Relevans og kvalitetsvurdering
<p>Referanse: DSB. (2022). <i>Statsforvalterens samordningsrolle i håndteringen av covid-19.</i> Tønsberg: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap</p> <p>Database: DSB</p> <p>https://www.dsb.no/globalassets/dokumenter/rapporter/statsforvalternes_samordningsrolle_i_haandteringen_av_covid19.pdf</p>	<p>Det overordnede formålet er å sette søkelyset på funn og læringspunkter embetene samlet sett har erfart, samt hvordan man kan styrke krisehåndtering i fremtiden.</p>	<p>Statsforvalteren, samordning, krisekommunikasjon</p>	<p>Rapporter fra alle ti statsforvaltningsembeter, embetsmøter og skiftelig dialog med enkelte eller grupper embeter.</p>	<p>Pandemien har synliggjort at statsforvalterens rolle bør justeres. Uttrykk for mangel på samordning på nasjonalt nivå. Kommunene har ikke tilstrekkelige ressurser. Krisekommunikasjon krever god samordning. Behov for planlegging av komplekse hendelser.</p>	<p>Relevans: Viser til erfaringer ved nasjonal samordning, samt forslag til tiltak.</p> <p>Kvalitetsvurdering: Intern kvalitetssikring under produksjonen</p>